

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
AGENT GUVERNAMENTAL

*Text tradus și redactat de Direcția Generală Agent Guvernamental.
Poate fi supus revizuirii redacționale.*

SECȚIUNEA A DOUA

CAUZA SAVCA c. REPUBLICII MOLDOVA

(Cererea nr. 17963/08)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

15 martie 2016

DEFINITIVĂ

15 iunie 2016

Această hotărâre va deveni definitivă în temeiul art. 44 § 2 din Convenție. Ea poate fi supusă unei revizuri editoriale.

În cauza Savca Republicii Moldova,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Doua), întrunită într-o
Cameră compusă din:
Işıl Karakaş, *Preşedinte*, Julia
Laffranque, Nebojša Vučinić,
Valeriu Griţco,
Ksenija Turković,
Jon Fridrik Kjølbro,
Stéphanie Mourou-Vikström, *judecători*,
şi Stanley Naismith, *Grefier al Secţiei*,
Deliberând la 9 februarie 2016 în camera de consiliu,
Pronunţă următoarea hotărâre, care a fost adoptată la aceeaşi dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. [17963/08](#)) depusă împotriva Republicii Moldova („RM”), prin care un cetăţean al acestui stat, dl Corneliu Savca („reclamantul”), a sesizat Curtea Europeană a Drepturilor Omului („Curtea”) la 7 aprilie 2008, în temeiul articolului 34 din Convenţia pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale („Convenţia”).
2. Reclamantul a fost reprezentat de către dnii A. Postica şi V. Vieru, avocaţi care practică în Chişinău. Guvernul RM (Guvernul) a fost reprezentat de Agentul său, dl L. Apostol, Reprezentant Permanent al Republicii Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.
3. Reclamantul, pretinde, în particular, că, a fost deţinut ilegal în condiţii inumane şi degradante de detenţie în lipsa unei bănuieli rezonabile că el ar fi comis o infracţiune şi fără motive relevante şi suficiente pentru detenţie.
4. La 7 iulie 2010 cererea a fost comunicată Guvernului.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANŢELE CAUZEI

5. Reclamantul s-a născut în 1970 şi locuieşte în Chişinău.
6. La momentul evenimentelor în cauză, reclamantul era ofiţer de poliţie de rang înalt. La 26 martie 2008 acesta a fost arestat, fiind bănuît că ar fi membrul unei grupări criminale specializate în traficul de heroină din Moldova către Uniunea Europeană. Arestul său a avut loc ca urmare a capturării unei cantităţi mari de heroină în Chişinău. Reclamantul a fost acuzat de săvârşirea infracţiunii , prevăzută de art. 217/1 din Codul Penal circulaţia ilegală a substanţelor narcotice, psihotrope sau a analogelor lor în scop de înstrăinare, care se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 de ani.

7. La 5 septembrie 2008 urmărirea penală asupra circumstanțelor cazului a fost finalizată, iar cauza a fost trimisă la o instanță de judecată pentru reexaminare.

8. La 21 octombrie 2009 reclamantul a fost declarat vinovat în comiterea altor infracțiuni decât pentru cea care a fost plasat în arest preventiv, fiind condamnat la 5 ani și 9 luni de închisoare. Infracțiunile pentru a căror săvârșire reclamantul a fost declarat vinovat constau în neglijență, abuz de putere, precum și ajutor și complicitate în comiterea unei infracțiuni. La 21 iunie 2010 Curtea de Apel din Chișinău a casat hotărârea instanței, iar reclamantul a fost eliberat din detenție. Litigiul este încă în curs de judecată.

9. Pe parcursul perioadei dintre arestul și condamnarea sa, reclamantul a fost deținut în arest preventiv. Mandatul de arest preventiv se prelungea în fiecare lună, motivele rămânând aceleași de-a lungul întregii perioade: reclamantul a fost învinuit de o infracțiune gravă care se pedepsește cu închisoare pentru o perioadă ce depășește doi ani, atfel, exista riscul ca acesta să se ascundă ori să împiedice investigația. Toate cererile reclamantului *habeas corpus* au fost respinse.

10. Reclamantul a fost deținut în două centre de detenție. În perioada începând cu arestul său pînă la 17 noiembrie 2008 el a fost deținut în izolatorul Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, iar în perioada 17 noiembrie 2008 - 21 iunie 2010, acesta a fost deținut în Penitenciarul nr. 13. Potrivit reclamantului, condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 13 echivalează cu tratamentul inuman și degradant. În particular, celulele erau murdare și supraaglomerate. În celula în care era deținut reclamantul, fiecărui deținut îi revenea un spațiu de 2,5 metri pătrați. Mîncarea era de o calitate foarte rea, deținuții fumau, iar reclamantul era deținut alături de persoane condamnate pentru crime violente, care îl amenințau cu violență din cauza statutului său de ofițer de poliție. Deținuții nu erau asigurați cu lenjerie de pat, iar celulele erau infectate cu paraziți.

11. Pe parcursul detenției sale, starea de sănătate a reclamantului s-a înrăutățit, iar un grup de medici l-a diagnosticat cu gastrită, duodenită, hepatită și hipertensiune arterială. Aceștia i-au recomandat să fie spitalizat pentru tratament ambulatoriu. Reclamantul a fost spitalizat în perioada 7 octombrie - 17 octombrie 2008 în spitalul penitenciarului, care aparținea Ministerului Justiției, însă a refuzat tratamentul, cerând în schimb să fie transferat la Spitalul Militar acreditat de Ministerul Sănătății. Cererea sa a fost respinsă din motive care nu au fost comunicate Curții de către părți.

II. MATERIALE RELEVANTE

A. Dreptul și practica internă relevantă

12. Redacția inițială a articolului 25 al Constituției Republicii Moldova – în vigoare pînă la 2 august 2001 – statua, în măsura în care este relevant:

“(4) Arestul se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului, persoana arestată se poate plînge judecătorului, care este obligat să se pronunțe prin hotărâre motivată. Termenul arestului poate fi pînă la 6 luni, iar în cazuri excepționale, cu aprobarea Parlamentului, pînă la 12 luni.”

13. La 23 decembrie 1999 Curtea Constituțională a emis hotărârea nr. 72, în care a interpretat limitele duratei arestului preventiv prevăzut în articolul de mai sus, referindu-se numai la detenția care are loc în faza de investigare a procedurii penale, nu și cea de examinare în instanță. Aceasta a apreciat că detenția care durează mai mult de 6 sau mai mult de 12 luni, în cazuri excepționale – este posibilă în cazul în care urmărirea penală a fost finisată, iar dosarul este trimis spre examinare în instanța de judecată. Unul din cei șase judecători nu a fost de acord cu majoritatea și a exprimat o opinie separată în care a expus că cele 12 luni se referă la toate fazele de detenție și nu doar la etapa de investigație a procedurii.

14. La 12 iulie 2001 articolul 25 din Constituție a fost amendat de către Parlament. Amendamentul a intrat în vigoare la 2 august 2001, iar noua redacție prevede următoarele:

“(4) Arestul se face în temeiul unui mandat, emis de judecător pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestului poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult pînă la 12 luni.”

Noul text al articolului 25 din Constituție nu a fost subiect de interpretare de către Curtea Constituțională.

15. În conformitate cu articolul 186 (3) din Codul de procedură penală, durata arestului preventive în timpul fazei de investigare a procesului penal nu poate depăși 6 luni, în cazul în care suspectul este acuzat de o infracțiune pedepsită cu până la 15 ani de închisoare și până la 12 luni, dacă persoana este învinuită de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa maximă de până la 25 ani de închisoare sau detențiunea pe viață.

16. În conformitate cu articolul 186 (8) din Codul de procedură penală, termenul judecării cauzei cu menținerea inculpatului în arest, din ziua primirii cauzei în instanța de judecată și până la pronunțarea sentinței, nu poate depăși 6 luni, dacă persoana este învinuită de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa maximă de până la 15 ani închisoare, și 12 luni, dacă persoana este învinuită de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa maximă de până la 25 de ani închisoare sau detenție pe viață.

17. În conformitate cu articolul 186 (9) din Codul de procedură penală, după expirarea termenelor stabilite la articolul 186 (8), termenul judecării cauzei cu menținerea inculpatului în stare de arest poate fi prelungit doar în cazuri excepționale, la demersul procurorului, printr-o încheiere motivată a instanței care judecă cauza, de fiecare dată cu 3 luni până la pronunțarea sentinței.

B. Materiale relevante non-convenționale

18. Părțile relevante ale Raportului Special pentru tortură și alte forme crude, inumane sau degradante de tratament sau pedeapsă, constituit în urma vizitelor în Moldova în perioada 4-11 iulie 2008 (Consiliul Drepturilor Omului din Cadrul Națiunilor Unite pentru Drepturile omului, actul A/CtEDO/10/44/Add.3, 12 februarie 2009), expune:

“B. Condițiile în locurile de detenție

Instituțiile din subordinea Ministerului de Justiție

30. Fără îndoială, au fost realizate progrese în îmbunătățirea condițiilor de detenție.¹ Totuși, unele instituții vizitate de Raportorul Special erau supra-aglomerate. Autoritățile însuși au indicat că Instituția №13 din Chișinău este supra-aglomerată – în ziua vizitei aici erau deținute 931 persoane, capacitatea oficială a acesteia fiind de 600 (a se vedea anexa). Raportorul Special a fost informat de planurile Guvernului de a închide această instituție.

31. Probleme comune în toate penitenciarele de detenție preventivă îndelungată sunt condițiile igienice rele, accesul limitat la îngrijire medicală și lipsa medicamentelor, precum și riscul de contaminare cu tuberculoză și alte boli. Deși Raportorul Special constată că normele minime în ce privește alimentarea deținuților (Decizia Guvernului №609 din 29 mai 2006) sunt verificate zilnic și că, conform planului financiar al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, bugetul 2008 pentru produse alimentare practic s-a dublat în comparație cu anul 2004 și va crește în continuare, el a primit, de asemenea, plângeri consistente în ce privește calitatea proastă și cantitatea mâncării...”

15. În raportul său din 2009 (pagina 117 – Condițiile de detenție) Centrul pentru Drepturile Omului din Republica Moldova (“Centrul pentru Drepturile Omului”, care de asemenea activează în calitate de Avocat al Poporului (Ombudsman)) a constatat, *inter alia*, că: “ În privința igienei personale, îmbrăcăminte și așternut, în pofida faptului că există Hotărîrea Guvernului nr. 609 din 29 mai 2006 cu privire la aprobarea normelor minime de alimentare zilnică a deținuților și de eliberare a detergenților pentru baie sau alte necesități sanitare și igienice, acest lucru a rămas neîndeplinit și neaplicat în perioada anului 2009. “

19. În raportul său din 2009 (pagina 117 – Condițiile de detenție) Centrul pentru Drepturile Omului din Republica Moldova (“Centrul pentru Drepturile Omului”, care de asemenea activează în calitate de Avocatul Poporului (Ombudsman)) a constatat, printre altele, că:

“ În privința igienei personale, îmbrăcăminte și așternut, în pofida faptului că există Hotărîrea Guvernului nr. 609 din 29 mai 2006 cu privire la aprobarea normelor minime de alimentare zilnică a deținuților și de eliberare a detergenților pentru baie sau alte necesități sanitare și igienice, acest lucru a rămas neîndeplinit în perioada anului 2009. “

20. În raportul său din 2010 (pagina 142 – Condițiile de detenție) Centrul pentru Drepturile Omului din Republica Moldova a constatat, *inter alia*, că:

“ Nerespectarea dimensiunii celulei (4m²) în blocurile locative ale instituției rămâne a fi o problemă persistentă și s-a transformat într-o deficiență sistematică a penitenciarelor din întreaga țară. ...

Aceeași situație a fost confirmată și în cadrul vizitei din Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, la 9 septembrie 2010. În unele celule spațiul locativ nefiind proporțional cu numărul deținuților. La momentul vizitei, opt persoane erau plasate în celula nr. 38 , în timp ce aceasta avea o suprafață de 24 m². Această situație a fost constată în repetate rânduri în cadrul vizitelor angajaților Centrului pentru Drepturile Omului în izolatorul de urmărire penală din mun. Chișinău. O asemenea stare de lucruri a fost constatată și în cadrul vizitei din 19 mai 2010 la

---

¹ Guvernul a indicat că un număr mare de instituții penitenciare au fost supuse sau sunt în curs de renovare, inclusiv încălzirea, sistemele de aprovizionare cu apă, instalațiile sanitare ale acoperișurilor (de ex., №1 – Taraclia, №3 – Leova, №5 – Cahul, №6 – Soroca, №9 – Pruncul, №17 – Rezina, №18 – Brănești; unele din aceste proiecte sunt sprijinite de donatori internaționali sau bilaterali.)

Penitenciarul nr. 7 s. Rusca, unde în una din celulele blocului cu o suprafață de 15,5 m², se dețineau șase persoane, și la Penitenciarul nr. 4 or. Cricova, în cadrul sectorului locativ nr.7, sa depistat deținerea a peste 20 de persoane într-o încăpere de 65 m².

Aglomerarea este un subiect de importanță directă și pentru mandatul Avocatului Poporului în calitatea sa de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, care a constat în repetate rânduri supra-aglomerarea în instituțiile penitenciare din țară. ...

... [ ] Cu referire la situația dată, Departamentul Instituțiilor Penitenciare a informat Avocatul Poporului despre faptul că asigurarea cu produse din carne și pește se efectuează (deținuților) după posibilități. Totodată, autoritățile vizate au comunicat că, în condițiile situației financiare dificile, pe parcursul anului 2010, deținuții din Penitenciarul nr. 17 or. Rezina au fost asigurați cu produse din carne în volum de 75 la sută din volumul necesar și cu produse din pește în volum și de 80 la sută din volumul necesar. În acest sens, Ministerul Justiției a comunicat Ombudmanului despre cheltuielile suportate pe parcursul anului 2010. Astfel, pentru alimentația deținuților în 2010 au fost alocate din bugetul de stat 24,05 milioane de lei, în timp ce necesitățile pentru aceeași perioadă, prezentate Ministerului Finanțelor la proiectul Legii bugetului anual, au constituit 29,05 milioane de lei. Pentru alimentarea unui deținut în zi, în anul 2010, au fost cheltuiți 10,24 lei, necesitatea fiind de 12,35 lei.. În asemenea condiții, deseori acest fapt s-a aflat la baza motivării de către reprezentanții administrațiilor instituțiilor penitenciare privind imposibilitatea asigurării deținuților cu produse din carne și pește....

În ceea ce privește condițiile sanitare, iluminarea și ventilarea, aceste probleme persistă în majoritatea încăperilor locative ale penitenciarelor din Republica Moldova, excepție fiind instituțiile penitenciare nr.1, or. Taraclia și nr.7, s. Rusca, Hîncești.

Republica Moldova a moștenit penitenciare vechi de tip lagăr, cu edificiile degradate, conform standardelor sovietice. Aceste tipuri de penitenciare nu corespund exigențelor înaintate de standardele naționale și internaționale în domeniu, iar posibilitățile financiare reduse ale statului nu permit reconstrucția sau renovarea acestora.

În instituțiile penitenciare, cu excepția Penitenciarului nr. 1 or. Taraclia, deținuții sunt ținuti în celule de mare capacitate insuficient echipate pentru nevoile lor de zi cu zi, și anume zona de dormit, pentru viața de zi cu zi și pentru echipamente sanitare. Deținuții sunt ținuti în spații supraaglomerate, întunecate, umede și neaerisite pline de fum de țigară. În anumite penitenciare paturile supraetajate împiedică în mod esențial lumina zilei să ajungă în spațiul de locuit.

ÎN DREPT

I. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 3 DIN CONVENȚIE

21. Reclamantul s-a plâns că a fost deținut în condiții inumane și degradante în perioada detenției sale în arest preventiv, precum și după condamnarea sa. De asemenea, s-a plâns că nu a avut acces la o asistență medicală corespunzătoare, ceea ce este contrar articolului 3 din Convenție, care prevede:

“ Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Admisibilitatea

1. Plângerea în temeiul articolului 3 din Convenție cu privire la condițiile de detenție

22. Reclamantul s-a plâns că detenția sa în izolator în perioada dintre 26 martie 2008 și 17 noiembrie 2008 în CCCEC a constituit un tratament inuman și degradant în temeiul articolului 3 din Convenție. Totodată, acesta s-a plâns că condițiile materiale ale detenției sale din Penitenciarul nr. 13, în perioada dintre 17 noiembrie 2008 și 21 iunie 2010, de asemenea au constituit un tratament inuman și degradant.

23. Curtea reiterează că scopul perioadei de șase luni stabilit în articolul 35 este de a promova securitatea juridică prin asigurarea faptului că acele cazuri care abordează chestiuni în conformitate cu Convenția trebuie examinate într-un timp rezonabil, și că deciziile anterioare nu sunt în permanență deschise pentru contestări. În cazurile în care există „o situație continuă”, perioada celor 6 luni începe să curgă din momentul încetării acesteia. Conceptul „situație continuă”, se referă la o stare de fapte în care sunt activități continue din partea sau în privința statului, astfel încât reclamantul devine o victimă. În mod normal, perioada de 6 luni începe să curgă din momentul deciziei finale în procesul de epuizare a căilor interne de atac. Cu toate acestea, în cazurile în care este clar de la început, că reclamantul nu dispune de nici un recurs efectiv, perioada începe de la data faptelor sau măsurilor de care se plânge acesta (a se vedea *Ananyev și alții c. Rusiei* Nr. [42525/07](#) și [60800/08](#), §§ 72-79, 10 ianuarie 2012; *Olszewski c. Poloniei*, nr. [21880/03](#), § 84, 2 aprilie 2013).

24. În acest din urmă context, Curtea reamintește constatările sale din speța *Ananyev și alții c. Rusiei*, (sus-menționată, § 78) în conformitate cu care perioada de detenție a reclamantului trebuie să fie privită ca o „situație continuă”, atâta timp cât acesta a fost deținut în același tip de centru de detenție și în mare parte, în condiții similare. Perioadele scurte de absență pe parcursul cărora reclamantul a fost scos din detenție pentru a fi interviuat sau pentru a fi efectuate alte acte procedurale nu au nici o incidență asupra naturii continue a detenției. Totuși, eliberarea reclamantului sau schimbarea regimului de detenție, fie în cadrul aceluiași centru de detenție sau altul, ar putea pune capăt „situației continue”. Plângerea cu privire la condițiile de detenție trebuie să fie intentată în termen de 6 luni din momentul încetării situației în privința căreia s-a plâns reclamantul, sau de la data deciziei finale în procesul de epuizare a căilor interne de atac, în cazul în care exista vreun recurs național.

25. În cazul *I.D. c. Moldova* (nr. [47203/06](#), 30 noiembrie 2010), care se referă la detenția neîntreruptă a reclamantului în mai multe penitenciare, Curtea a fost chemată să determine dacă detenția reclamantului a constituit o „situație continuă” în scopul stabilirii respectării termenului limită de 6 luni. În acest caz, Curtea a constatat că principalul aspect negativ a fiecărei perioade de detenție a fost diferit și a concluzionat că fiecare perioadă de detenție se referea la evenimente specifice care au apărut la date identificabile și, prin urmare nu pot forma o „situație continuă” (a se vedea *I.D. c. Moldova*, sus-menționată, § 30). Ca urmare, plângerea în temeiul articolului 3, a fost declarată inadmisibilă pentru nerespectarea termenului de 6 luni.

26. O altă apreciere a fost adoptată de către Curte în cauza *Haritonov c. Moldovei* (nr. [15868/07](#), § 24, 5 iulie 2011), în care două perioade distincte de detenție au constituit o „situație continuă”, deoarece plângerile erau similare și nu a fost pus nici un accent pe vreun aspect negativ a detenției sale specifice unui centru de detenție particular.

27. În prezenta cauză, Curtea notează că din descrierea celor două centre distincte de detenție prezentată de reclamant nu se atestă nici o trăsătură comună în ceea ce privește condițiile de detenție. De asemenea, Curtea notează că principalul aspect negativ din fiecare perioadă de detenție a fost diferit. În particular, în descrierea detenției din CCCEC, reclamantul s-a plâns de perioada aflării sale în izolator și a susținut că acest fapt în sine a constituit o încălcare a drepturilor sale garantate de articolul 3 din Convenției. Referindu-se la detenția sa în Penitenciarul nr. 13, reclamantul s-a focusat pe condițiile materiale precare de detenție și de supraaglomerare. În aceste circumstanțe, Curtea concluzionează că fiecare perioadă de detenție s-a referit la evenimente specifice care au avut loc la dați diferite și, prin urmare, nu pot să constituie o „situație continuă”.

28. Curtea notează că plângerea reclamantului cu privire la detenția sa în Izolatorul CCCEC a fost depusă la Curte la 4 iunie 2009. Nu există nici o circumstanță care să indice că autoritățile au împiedicat în vreun fel reclamantul să depună cererea în privința detenției sale în izolator înainte de această dată. Prin urmare, cererea reclamantului a fost depusă mai târziu de 6 luni după ce a avut loc pretinsa încălcare și trebuie să fie declarată inadmisibilă în conformitate cu articolul 35 §§ 1 și 4 din Convenție.

29. În continuare, Curtea consideră că cererea reclamantului cu privire la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 13 ridică întrebări de fapt și de drept care sunt suficient de serioase astfel încât determinarea acestora depinde de o examinare a fondului, astfel, nu există nici un temei pentru ca cererea să fie declarată inadmisibilă. Prin urmare, Curtea declară cererea admisibilă.

2. Plângerea în baza Articolului 3 al Convenției cu privire la lipsa asistenței medicale

30. Reclamantul a susținut că refuzul de a fi spitalizat în Spitalul Militar acreditat de către Ministerul Sănătății a constituit un tratament inuman și degradant. El a prezentat o copie de pe un document emis de către Ministerul Sănătății prin care se confirmă că dispensarul penitenciarului în care el a fost spitalizat nu a fost acreditat de către această autoritate și a susținut că nu are încredere în această instituție medicală și nici în personalul acesteia.

31. Curtea notează că reclamantul a fost spitalizat pentru câteva săptămâni în spitalul penitenciarului din subordinea Ministerului Justiției și că a refuzat tratamentul. Reclamantul nu a prezentat nici o probă care ar demonstra că medicii din acest spital nu erau licențiați să practice medicina sau că tratamentul de care avea nevoie n-ar fi fost disponibil de urmat în această instituție.

32. În aceste circumstanțe, această parte a plângerii este în mod vădit nefondată și, prin urmare trebuie declarată inadmisibilă în conformitate cu articolul 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

B. Fondul

33. Reclamantul susține că condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 13 au constituit tratament inuman și degradant.

34. Guvernul a susținut că condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 13 nu constituie un tratament inuman și degradant, menționând că acestea au fost îmbunătățite considerabil după ce Curtea a constatat că acestea contravin articolului 3.

35. Curtea reafirmă principiile generale cu privire la condițiile de detenție în cauzele *Ostrovar c. Moldovei* (nr. [35207/03](#), §§76-79, 13 septembrie 2005); *Idalov c. Rusia* ([GC], nr. [5826/03](#), § 91-95, 22 mai 2012);

Ananyev și alții c. Rusiei; Torreggiani și alții c. Italia (nr. [43517/09](#), [46882/09](#), [55400/09](#), [57875/09](#), [61535/09](#), [35315/10](#) și [37818/10](#), § 69, 8 ianuarie 2013).

36. Curtea notează că s-a constatat condiții precare de detenție din acest centru de detenție prevalând în anii 2008, 2009 și 2010 în Raportul Special al Națiunilor Unite și de către Avocatul Poporului privind tortura și alte tratamente ori pedepse crude, inumane și degradante. Guvernul nu a adus nici o probă în sprijinul afirmațiilor sale că în ultimii ani au fost aduse îmbunătățiri considerabile în Penitenciarul nr.

13. În astfel de circumstanțe, Curtea consideră că nu există motive de a devia de la concluziile luate anterior în cauze similare (*Hadji c. Moldovei*, nr. [32844/07](#) și [41378/07](#), § 20, 14 februarie 2012; *Silvestru c. Moldovei*, nr. [28173/10](#), 13 ianuarie 2015; *Pisaroglu c. Moldovei*, nr. [21061/11](#), 3 martie 2015).

Astfel, Curtea consideră că dificultățile cu care s-a confruntat reclamantul au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 3 din Convenție.

37. Curtea notează cu îngrijorare repetarea problemelor în privința condițiilor precare de detenție în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău. Aceasta notează că în repetate rânduri a constatat încălcarea articolului 3 din Convenție în privința acestui penitenciar (*a se vedea Shishanov, § 127, sus-menționată*), și din păcate, problema continuă să persiste. Prin urmare, Curtea îndeamnă autoritățile să ia măsurile necesare pentru înlăturarea acestei probleme sistemice.

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 5 §§ 1 ȘI 3 DIN CONVENȚIE

38. Reclamantul s-a plâns de încălcarea dreptului său la libertate, invocând articolul 5 § 1 din Convenție, a cărui părți relevante prevăd:

“1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale :

...

(c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a se bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice ale necesității de a-l împiedica să săvârșescă o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia ;“

39. De asemenea, reclamantul s-a plâns de violarea articolului 5 § 3 din Convenție invocând că ordonanța de punere în arest preventiv nu s-a bazat pe motive suficiente și relevante. Articolul 5 § 3 al Convenției prevede:

“Orice persoană arestată sau deținută în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol trebuie ... are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Eliberarea poate fi condiționată de unele garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.”

A. Admisibilitatea

40. Reclamantul s-a plâns în temeiul articolului 5 § 1 din Convenție, și anume că detenția sa nu a fost bazată pe o suspiciune rezonabilă precum că el ar fi comis o infracțiune. De asemenea, acesta a susținut că detenția sa a fost ilegală deoarece contravine art. 25(4) din Constituție. Și anume, el a declarat că a fost deținut în arest preventiv timp de mai mult de optsprezece luni, în timp ce detenția preventivă este limitată de acest articol din Constituție, la doisprezece luni.

41. În ceea ce privește plângerea privind absența unei suspiciuni rezonabile, Curtea constată aceasta a fost depusă de către reclamant, pentru prima dată, în observațiile sale privind admisibilitatea și fondul cauzei din aprilie 2015. În același timp, Curtea constată că detenția preventivă a reclamantului s-a încheiat pe 21 octombrie 2009, atunci când acesta a fost găsit vinovat și condamnat. În acest sens, Curtea amintește că detenția preventivă se încheie în momentul în care persoana deținută este eliberată și/sau îi este stabilită pedeapsa, fie și de către o instituție juridică de primă instanță (a se vedea, printre altele, *Wemhoff c. Germaniei*, 27 iunie 1968, p. 23, § 9, Seria A nr. 7; *Labita c. Italiei* [GC], nr. 26772/95, § 147, CEDO 2000-IV; *Kalashnikov c. Rusiei*, nr. 47095/99, § 110, CEDO 2002-VI; și *Solmaz c. Turciei*, nr. 27561/02, §§ 23-24, 16 ianuarie 2007).

Nu există nici un indiciu care ar sugera faptul că autoritățile au împiedicat reclamantul, într-un fel anume, să prezinte plângerea privind lipsa de suspiciuni rezonabile, timp de șase luni după încetarea detenției sale provizorii. Prin urmare, plângerea trebuie declarată drept inadmisibilă în temeiul art. 35 §§ 1 și 4 din Convenție.

42. În măsura în care sunt vizate, plângerea depusă în temeiul art. 5§1 privind art. 25 din Constituție și plângerea depusă în temeiul art. 5§3, Curtea constată că acestea ridică chestiuni de fapt și de drept suficient de serioase pentru ca soluționarea acestora să depindă de o examinare pe fond, și în acest sens, nu au fost identificate motive în baza cărora acestea să fie declarate drept inadmisibile. Prin urmare, Curtea le-a declarat drept admisibile.

B. Fondul

43. Reclamantul s-a plâns că, contrar articolului 25(4) din Constituție, el a fost plasat în arest preventiv pentru o perioadă mai mare de 12 luni. El a argumentat că o asemenea detenție cu o durată atât de mare, a fost ilegală în conformitate cu legea națională și prin urmare a fost contrară articolului 5 § 1 din Convenție.

44. Guvernul nu a fost de acord și a menționat că articolul 25(4) din Constituție a fost interpretat de către Curtea Constituțională în hotărârea din 23 decembrie 1999 (a se vedea punctul 9) referindu-se doar la perioada de detenție în faza urmăririi penale, înainte ca cauza penală să fie transmisă la Curte pentru pronunțare. Până când, în cazul reclamantului acea perioadă a fost mai mică de 12 luni, Guvernul a menționat că detenția a fost legală și în conformitate cu legislația națională.

45. Curtea reafirmă că „legalitatea” detenției în temeiul legislației naționale reprezintă elementul principal care urmează să fie luat în considerație, dar nu întotdeauna este decisiv. Curtea trebuie, în plus, să vadă dacă detenția pe parcursul acestei perioade îndeplinește cerința articolului 5 § 1, care este de a preveni privarea arbitrară de libertate. În plus Curtea trebuie să verifice, dacă legislația internă este în concordanță cu Convenția, inclusiv cu principiile generale exprimate sau implicate în acestea (*Baranowski c. Polonia*, nr. [28358/95](#), § 51, CEDO 2000-III, *Boicenco c. Moldova*, nr. [41088/05](#), § 148, 11 iulie 2006).

46. La acest ultim punct, Curtea subliniază că atunci când este vorba despre privare de libertate, este deosebit de important ca Principiul Securității să fie îndeplinit. Este totuși esențial, ca condițiile de privațiune de libertate în conformitate cu legislația națională să fie clar determinate și legea în sine să exprime o aplicare previzibilă, astfel încât să întrunească standardul Principiului „Legalității” consacrat în Convenție. Un standard care necesită ca legea să fie suficient de precisă pentru a permite persoanei în caz de necesitate, cu o sugestie apropiată - să prevadă, la un nivel rezonabil, consecințele care trebuie să le implice o acțiune emisă (a vedea *Steel și alții c. Marii Britanii*, 23 Septembrie 1998, § 54, Raportul Deciziilor și Hotărârilor 1998-VII).

47. În prezenta cauză, Curtea notează că, în conformitate cu articolul 25(4) al Constituției, detenția în arest preventiv nu trebuie să fie mai mult de 12 luni. În același timp, Curtea afirmă că reclamantul a fost deținut mai mult de 18 luni între perioada arestului său din 26 martie și condamnarea lui din 21 octombrie 2009.

48. Guvernul s-a bazat pe o hotărâre a Curții Constituționale când a invocat că articolul 25(4) din Constituție trebuie interpretat ca referindu-se doar la faza de investigare și nu la faza de proces. Prin urmare ei au susținut că detenția reclamantului pentru o perioadă care depășește 12 luni a fost în conformitate cu legea națională și totodată conform articolului 5 § 1 al Convenției.

49. În ceea ce privește hotărârea Curții Constituționale din 23 decembrie 1999 la care Guvernul a făcut trimitere, Curtea notează că ea se referă la vechea formulare a articolului 25(4) a Constituției, care nu mai era în vigoare la momentul când reclamantul a fost reținut. Este adevărat că noua formulare a acestui articol, seamănă foarte mult cu formularea anterioară și putem afirma că noua formulare poate fi aplicabilă pentru cazurile vechi. În același timp, observăm diferențe considerabile între aceste două texte. În special, vechea formulare permitea arestul preventiv pentru o perioadă de nu mai mult de 12 luni, pe care Parlamentul le putea extinde doar în cazuri excepționale. Noua formulare permite o durată maximă de arest preventiv de 12 luni în orice circumstanțe, fără implicarea Parlamentului.

50. În lumina faptului că formularea articolului 25(4) a fost schimbată, diferențele dintre cele două texte, și faptul că nici o interpretare oficială nu a fost emisă pentru

noua redactare a articolului, Curtea nu poate accepta poziția Guvernului, în conformitate cu noua redactare a articolului 25(4) din Constituție care este aceeași ca și cea veche. În acest sens, Curtea reamintește că este competența autorităților naționale, mai presus de toate instanțele, ca să rezolve problemele de interpretare a legislației interne, rolul Curții limitându-se doar să determine dacă aceste interpretări sunt în conformitate cu Convenția (a se vedea, *Waite și Kennedy c. Germaniei* [GC], nr. 26083/94, § 54, CEDO 1999-I).

51. Respectiv, acestea fiind spuse și având în vedere formularea clară a articolului 25(4) din Constituție, în ceea ce privește durata maximă a arestului preventiv, Curtea consideră că legislația în baza căreia reclamantul a fost deținut în arest preventiv pentru o perioadă de 18 luni nu este suficient de clară și previzibilă în aplicarea sa, și, prin urmare, nu s-a îndeplinit cerința de „legalitate”. Trebuie de subliniat, că această concluzie nu trebuie înțeleasă ca și o obligație pentru State de a impune niște termene privind durata de detenție în arest preventiv.

52. În cele de mai sus, concluzia Curții cu privire la legalitatea detenției în arest preventiv a reclamantului este confirmată de faptul că detenția preventivă a reclamantului în perioada de proces a durat 13 luni și jumătate, în timp ce conform articolului 186 (6) din Codul de procedură penală, perioada arestului preventiv nu poate depăși 12 luni. Este adevărat, că articolul 186(9) prevede că, în cazuri excepționale, că detenția poate dura mai mult de 12 luni. Totodată, nu există nici o indicație cu privire la situația excepțională ce contribuie și mai mult la lipsa de claritate și determinare.

53. Astfel, în consecință a avut loc o violare a articolului 5 § 1 din Convenție în acest sens.

54. Având în vedere cele de mai sus, Curtea nu consideră necesar să se examineze separat plângerea în temeiul articolului 5 § 3 din Convenție.

II. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

55. Articolul 41 din Convenție prevede :

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

56. Reclamantul a pretins la 32 194 de euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material și la 40 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral pe care l-a suferit. Reclamantul a susținut că prejudiciul material în cauză, de 3 327 EUR reprezentau prețul produselor alimentare și a medicamentelor cumpărate pentru el de către familia sa în timpul detenției sale. Restul sumei reprezintă câștigurile sale pierdute între 22 martie 2008 și 22 martie 2015.

57. Guvernul a susținut că reclamantul nu avea dreptul la nici o compensație pentru prejudiciu material, deoarece o astfel de compensație nu a fost justificată de către solicitant și nu a existat nici o legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material pretins. În ceea ce privește suma pretinsă pentru prejudiciu moral, Guvernul a susținut că a fost excesivă.

58. Curtea nu a identificat nici o legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material pretins, prin urmare respinge această plângere. Pe de altă parte, având în vedere încălcările constatate în acest caz, se consideră că este necesar să se acorde reclamantului o despăgubire cu titlu de prejudiciu moral. Statuând echitabil, Curtea îi acordă reclamantului 12 000 EUR cu acest titlu.

B. Costuri și cheltuieli

59. Reclamantul a cerut totodată 1 920 EUR cu titlu de costuri și cheltuieli suportate în fața Curții. Reclamantul a prezentat justificative relevante în susținerea pretențiilor sale.

60. Guvernul consideră aceste pretenții excesive.

61. Conform unei jurisprudențe a Curții, costurile și cheltuielile nu vor fi acordate în temeiul articolului 41, cu excepția cazului în care se stabilește că acestea au fost suportate efectiv, în mod necesar și au fost rezonabile ca cantitate (a se vedea *Iatridis c. Greciei* (satisfacție echitabilă) [GC], nr. 31107/96, § 54, CEDO 2000-XI). Având în vedere criteriile de mai sus, Curtea acordă reclamantului 1 500 EUR.

C. Dobânda de întârziere

62. Curtea consideră că este corespunzător ca penalitatea să fie calculată în dependență de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* plângerile privind condițiile de detenție în Penitenciarul nr.13, cât și legalitatea detenției reclamantului după data de 26 martie 2009 și lipsa unor motive pertinente și suficiente pentru detenție admisibilă și restul plângerii inadmisibilă;
2. *Hotărește* că a existat o violare articolului 3 din Convenție.
3. *Hotărește*, cu 5 voturi pentru 2 că a avut loc violarea articolului 5§ 1 din Convenție;

4. *Hotărește* cu 5 voturi pentru 2 că nu este necesar de examinat plângerea în temeiul articolului 5 § 3 din Convenție;
5. *Hotărește* cu 5 voturi pentru 2
  - (a) Că Statul pârât trebuie să-i plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă, în conformitate cu articolul 44 § 2 din Convenție, 12 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral, plus orice taxă care poate fi percepută, care urmează să fie convertită în valuta națională a Statului pârât conform ratei de schimb aplicabile la data executării hotărârii.
  - (b) Că de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la achitarea dobânzii va fi plătită la sumele de menționate mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente.
6. *Respinge* cererea de satisfacție echitabilă pentru surplus.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 15 martie 2016, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Stanley Naismith
Registrar

Işıl Karakaş
Preşedinte

În conformitate cu articolul 45§ 2 din Convenție și articolul 74§ 2 din Regulamentul Curții, următoarele opinii separate sunt anexate la prezenta hotărâre

:

- (a) opinia concordantă a judecătorului Griţco;
- (b) opinia disidentă comună a judecătorilor Turković and Kjølbros.

A.I.K.
S.H.N.

OPINIA DESIDENTĂ A JUDECĂTORULUI GRITCO

1. Eu sunt în total de acord cu concluzia emisă de către Cameră în prezenta cauză. Cu toate acestea, aş dori să subliniez câteva detalii suplimentare pe care le consider relevante pentru constatarea unei încălcări în ceea ce priveşte plângerea reclamantului în temeiul articolului 5 § 1 din Convenţie.

2. Scopul principal al Articolului 5 este de a preveni arbitrarea sau privările de libertate. Împreună cu Articolul 2,3 şi 4 din Convenţie, Articolul 5 este în primul rang al drepturilor fundamentale care protejează securitatea fizică a individului care are o mare importanţă (a se vedea *McKay c. Marea Britanie* [GC], nr. 543/03, § 30, CEDO 2006-X). Din acest motiv legea internă reglementează privările de libertate care trebuie să îndeplinească cele mai înalte standarde de precizie, claritate şi previzibilitate,

3. În această perspectivă, vreau să notez că litigiul principal în ceea ce priveşte plângerea reclamantului în temeiul Articolului 5 § 1 din prezenta cauză că dacă legislaţia Republicii Moldova care reglementează detenţia preventivă a fost suficient de precisă pentru a permite solicitantului să înţeleagă – dacă este necesar, cu un sfat adecvat – care a fost durata maximă de detenţie preventivă, care ar putea fi aplicate acestuia (a se vedea *Paladi c. Moldova* [GC], nr. 39806/05, § 74, 10 martie 2009).

4. În conformitate cu textul Articolului 25(4) din Constituţia 2001, durata de detenţie preventivă este limitată la maximum 12 luni. Cu toate acestea, Guvernul a susţinut că această prevedere constituţională este aplicabilă doar detenţiei preventive în timpul etapei de investigare a procesului penal. Cu alte cuvinte, Guvernul susţine că textul articolului 25 (4) din 2001 a Constituţiei nu reglementează ceea ce se petrece după ce cazul penal a ajuns în faza de judecată. În susţinerea poziţiilor date, Guvernul se bazează pe interpretarea dată în 1994 de către Curtea Constituţională a articolului 25(4) din Constituţie într-o decizie în 1999 care susţine că această interpretare este aplicabilă în noul articol 25 (4) din Constituţia adoptată în 2001. De asemenea, este lăsat să se înţeleagă că Codul de procedură penală din 2003 este compatibil cu interpretarea din 1999 de către Curtea Constituţională a articolului 25(4) din Constituţie.

5. Din acest punct de vedere, poziţia Guvernului poate apărea plauzibilă dacă nu e doar o problemă. În particular, mă refer la cazul *Boicenco c. Moldova* (nr. 41088/05, 11 iulie 2006), în cazul în care se pune problema în temeiul articolului 5 § 1 din Convenţie în cazul în care vizează aplicabilitatea textului articolului 25 (4) din Constituţie privind detenţia în timpul procedurii. În acest caz, Guvernul nu a susţinut textul articolului 25(4) din 2001 care nu a fost aplicabil detenţiei în timpul etapei de încercare a procedurilor penale şi că acest articol din Constituţie trebuia interpretat conform deciziei din 1999 a Curţii Constituţionale. Curtea a pronunţat în mod expres că modul în care a avut loc detenţia reclamantului în timpul etapei de investigare a procedurii, a fost contrar textului redacţiei articolului 25 (4) din 2001 a Constituţiei şi a constatat încălcarea articolului 5 § 1 din Convenţie.

HOTĂRÎREA SAVCA c. REPUBLICA MOLDOVA – OPINIA DISIDENTĂ

Mai mult decât atât, nu valorează nimic că după adoptarea hotărârii *Boicenco*, astfel cum a admis Guvernul în observațiile sale, că s-au făcut modificări la Codul de procedură penală în așa fel încât să devină compatibilă cu „ne interpretarea” textului articolului 25 (4) din 2001 a Constituției .

Astfel, am observat că în cauza *Boicenco*, Guvernul nu a considerat aplicabil textul articolului 25 (4) din Constituție în faza de judecată a procesului penal, în timp ce în prezenta cauză ei au adoptat o poziție opusă. În prezența unei inconsecvențe în abordările adoptate de Guvern în aceste două cazuri, eu nu pot, dar mă simt nesigur cu privire la capacitatea reclamantului de înțelegere – în caz de necesitate, cu o consultare potrivită – ținând cont de articolul 25 (4) din textul redacției din 2001 a Constituției astfel, acesta a fost durata maximă de detenție preventivă care poate fi impusă lui. Din acest motiv, consider că legislația internă relevantă se încadrează insuficient în înaltele standarde de precizie, claritate și previzibilitate cerută de către legislația care reglementează privările de libertate și am votat pentru încălcarea articolului 5 § 1 din Convenție.

OPINIA DESIDENTĂ COMUNĂ A JUDECĂTORILOR TURKOVIĆ ȘI KJØLBRO

1. În opinia noastră, detenția reclamantului după o perioadă de doisprezece luni nu a fost ilegală în sensul articolului 5 § 1 din Convenție. De aceea, am votat împotriva constatării unei încălcări a acestei dispoziții. Suma acordată cu titlu de prejudiciu moral ar fi fost semnificativ de mică în cazul în care Curtea a constatat o încălcare a articolului 3 din Convenție, noi am votat împotriva acordării reclamantului atribuirea făcută de Curte în acest temei, chiar dacă noi am fost total de acord că el are dreptul la repararea prejudiciului moral suferit în timpul perioadei de detenție în condițiile încălcării articolului 3.

2. Reclamantul a fost arestat la data de 26 martie 2008 și a fost ținut în arest preventiv până la condamnarea sa în primă instanță la 21 octombrie 2009 (un total de un an, șase luni și douăzeci și cinci de zile). Cazul reclamantului a fost trimis în judecată la data de 5 septembrie 2008. Cu alte cuvinte, detenția sa în timpul etapei de investigare a durat timp de cinci luni și zece zile (de la 26 martie 2008 până la 5 septembrie 2008), iar detenția sa în timpul etapei de proces a durat timp de un an, o lună și șaisprezece zile (din 5 septembrie 2008 până la 21 octombrie 2009).

3. În opinia majorității, „legislația pe baza căreia reclamantul a fost reținut preventiv pentru o perioadă de optsprezece luni n-a fost suficient de clară și previzibilă în aplicarea sa și prin urmare nu a îndeplinit cerința de 'legalitate'” (a se vedea punctul 51 din hotărâre). Majoritatea bazează aprecierea lor pe „formularea clară a articolului 25 (4) din Constituție în ceea ce privește durata maximă a arestului preventiv. În conformitate cu dispoziția menționată, „perioada de detenție poate fi extinsă ... pentru o perioadă de maximum douăsprezece luni” (a se vedea punctul 14 din hotărâre).

4. Detenția preventivă a reclamantului a fost ordonată de către o instanță și extinsă în fiecare lună, în conformitate cu legislația internă (a se vedea punctul 9 din hotărâre). Cu alte cuvinte, în fiecare lună un judecător aprecia dacă au fost îndeplinite condițiile stabilite de către legislația internă pentru deținerea reclamantului în arest preventiv.

2. Curtea Constituțională, într-o hotărâre din 23 decembrie 1999 (a se vedea punctul 13 din hotărâre), interpretată de către fostul articol 25(4) din Constituție, potrivit căruia poate fi prelungită „perioada de detenție preventivă”, referindu-se doar la detenția în timpul fazei de investigare a procedurilor penale, și nu în faza de judecată.

6. Articolul 25(4) din Constituție a fost modificat în 2001 (a se vedea punctul 14 din hotărâre), precum și conform modului de redactare a noi dispoziții, „perioada de detenție preventivă poate fi prelungit... pentru o perioadă maximă de douăsprezece luni”.

7. Noi nu putem să remarcăm asemănările dintre prima formulare și prezentul articol 25 (4) din Constituție cu privire la durata maximă de detenție provizorie, deci, în opinia

noastră nu există nici o bază care spune că hotărârea Curții Constituționale din 23 decembrie 1999 – interpretarea anterioară a articolului 25 (4) din Constituție referindu-se doar la detenția în timpul fazei de investigare – nu este în mod egal aplicabilă noului articol 25(4) din Constituție. În opinia noastră, este o practică comună a hotărârilor instanțelor supreme, inclusive a curților constituționale, că continuarea interpretării Constituției poate să aibă o importanță și să servească ca precedent în interpretarea Constituției, chiar dacă prevederile Constituției nu au fost modificate.

8. Acestea fiind spuse, nu putem decât să observăm că Parlamentul Republicii Moldova, la data de 12 martie 2003, cunoscând pe deplin hotărârea Curții Constituționale din 23 decembrie 1999 și după adoptarea redacției noi a articolului 25(4) din Constituție, a adoptat articolul 186 din Codul de procedură penală (a se vedea punctul 15-17 din hotărâre). În opinia noastră, se poate presupune în mod rezonabil că legislativul Republicii Moldova a adoptat articolul 186 din Codul de procedură penală, care se prezumă că a fost în conformitate cu Constituția, iar Curtea nu a deținut nici o informație despre jurisprudența internă care ar putea indica că legislatorul a greșit aprecierea constituționalității dispoziției adoptate.

9. Articolul 186 (3) din Codul de procedură penală prevede că durata maximă de detenției preventive în cursul fazei de investigare a procedurii penale este de 12 luni. În conformitate cu articolul 186 (8) din Codul de procedură penală prevede că durata maximă a arestului preventiv în timpul fazei de judecată a procesului penal este de douăsprezece luni. În plus, articolul 186 (9) din Codul de procedură penală în timpul fazei de judecată a procesului penal poate fi prelungit în situații excepționale, după 12 luni.

10. Prin urmare, având în vedere formularea clară a articolului 186 din Codul de procedură penală, modul de redactare a articolului 25 (4) din Constituție în vigoare din 2 august 2001 și formularea articolului 25(4) din Constituție interpretat de către Curtea Constituțională în hotărârea sa din 23 decembrie 1999, considerăm că este foarte dificil, dacă nu chiar imposibil, să afirmăm că legalitatea extinderii detenției reclamantului după perioada de 12 luni „nu a fost suficient de clară și previzibilă” (a se vedea punctul 51 din hotărâre). Dimpotrivă, constatăm că detenția reclamantului, inclusiv perioada de după 12 luni, care a fost prelungită de un judecător în fiecare lună, a avut o bază legală clară și a fost legală în sensul articolului 5 § 1 din Convenție.

11. În opinia noastră, este problematică că Curtea constată detenția ilegală a reclamantului după o perioadă de 12 luni, atunci când există un temei juridic în sensul articolului 186 din Codul de procedură penală pentru prelungirea detenției după perioada de 12 luni. Mult mai problematic este că Curtea nu se referă la modul de redactare a unei dispoziții din Constituție, care este foarte asemănătoare cu o dispoziție anterioară, care a fost interpretată de către Curtea Constituțională. În practică, Curtea evaluează constituționalitatea unei legi adoptate de către legislator, chiar dacă problema constituționalității nu a fost depusă în fața instanțelor naționale înaintea unei plângeri cu privire la acest subiect a fost depusă în fața Curții. Din punctul nostru de vedere, acest lucru contravine principiului subsidiarității și rolului Curții în interpretarea legislației naționale.

12. După aprecierea Curții a legislației naționale și interpretarea autonomă a textului articolului 25 (4) din Constituție, arestul preventiv în Moldova, indiferent de natura

infracțiunii și complexitatea investigației și procedura penală, nu poate depăși 12 luni, care în practică, creează dificultăți importante pentru sistemul judiciar din Moldova.

13. Suntem de părere că detenția reclamantului a fost legală în sensul articolului 5 § 1 din Convenție, Curtea trebuie, în opinia noastră, să continue evaluarea plângerii reclamantului cu privire la durata detenției sale preventive. Cu toate acestea, întrucât majoritatea au constatat că nu e necesară examinarea plângerii reclamantului în sensul articolului 5§ 3 din Convenție, ne vom abține de la exprimarea opiniei noastre cu privire la această problemă.